

2. Acton H. The Illusion of the Epoch: Marxism-Leninism as a Philosophical Creed / H. Acton. – Ann Arbor : Edward Brothers, Inc., 1992. – 282 p.

3. Поппер К. Логика наукового дослідження / К. Поппер ; пер. с англ. ; под общ. ред. В. Н. Садовського. – М. : Республіка, 2004. – 447 с.

Шумейко Оксана Володимирівна,
аспірант кафедри філософії права та
юридичної логіки Національної академії
внутрішніх справ

АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ

Державна політика щодо інституту сім'ї є складовою соціальної політики України, становить цілісну систему завдань, принципів і соціальних заходів, що спрямовані на покращення умов та підвищення якості життя, зокрема якості сімейного життя. Ось чому актуальною є потреба закріплення на законодавчому рівні нових підходів у галузі сімейного права, що ґрунтуються на загальнолюдських цінностях, гендерній рівності, пріоритетах інтересів дитини та її батьків, захисту сім'ї, материнства, батьківства й дитинства.

Реаліями сьогодення є зміни життєвого вибору людини. Відхилення, неприйняття меж «стандартного життя», потреба в еволюції суспільних відносин, які мають відобразитися в пов'язаних із ними законодавчих нормах, – усі ці світоглядні зміни ніяк не позначилися на вітчизняному законодавстві.

Прагнучи до високих стандартів, ми забуваємо про недостатність зовнішніх змін. Так, сім'я і держава нерозривно пов'язані між собою. Що більш захищеною буде сім'я, то сильнішою буде держава. Тому еволюціонування сімейних відносин має відобразитися в законодавчих актах. Адже останні тенденції виявів уваги державної влади до проблем сім'ї, на жаль, не оптимістичні.

Видатний мислитель Дж. Локк вважав: «Природна свобода людини полягає в тому, що вона є вільною від будь-якої вищої за неї влади на землі та не підкоряється волі чи

законодавчій владі іншої людини, а керується тільки законами природи. Свобода людини в суспільстві полягає в тому, що вона не підкоряється жодній іншій законодавчій владі, окрім тієї, яку встановлено за згодою в державі, і не знаходиться в підпорядкуванні чітій-небудь волі та не обмежена жодним законом, виключаючи ті, що будуть встановлені певним законодавчим органом відповідно до висловленої йому довіри». Свобода людини в суспільстві, порівняно з природною свободою, виявляється обмеженою законом, установленим і визнаним законодавчим органом. Хоча закон до певної міри звужує свободу людини, істотною компенсацією за це є усунення загрози свавільного примусу з боку інших осіб, гарантування рівних прав, зокрема права на свободу, кожному дорослому члену суспільства.

Щодо свободи рівності в українській сім'ї в ст. 51 Конституції України закріплено, що шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки та чоловіка, тобто не може бути застосовано жодного примусу щодо взяття шлюбу. Також у цій статті встановлено, що кожен член подружжя має рівні права й обов'язки в шлюбі та сім'ї. У пункті 6 ст. 7 Сімейного кодексу України також зазначено, що жінка та чоловік мають рівні права й обов'язки в сімейних відносинах, шлюбі і сім'ї.

Слід з'ясувати, чи існує рівність прав у сім'ї в реальному житті. На думку Дж. С. Мілля, коли жінка бере шлюб, то її можна ототожнити з чоловіком, що обирає професію: вона обирає догляд за дітьми, родиною і домашнім господарством як основну сферу застосування своїх сил; вона покладає на цю роботу стільки років свого життя, скільки знадобиться для її завершення; і відмовляється не від усіх інших цілей і занять, а лише від тих, що суперечать вимогам головної мети. Згідно з таким принципом, для більшості жінок виключається можливість будь-якої систематичної діяльності поза родиною, а отже, і будь-якої можливості повноцінно працювати в колективі та досягати певного кар'єрного зростання. Це безпосередньо стосується 80 % жінок, які отримують мінімальну або незначно вищу за мінімальну заробітну плату, а дохід їхньої сім'ї не дає змоги користуватися послугами нянь, домашніх робітниць і

приватних дитячих закладів. Проте має бути забезпечено якнайширшу можливість адаптації загальних правил до індивідуальних особливостей.

Держава повинна була б захищати інтереси жінок і малолітніх дітей, надаючи більше можливостей для тих, хто цього потребує. Адже, прагнучи бути рівноправними членами Євросоюзу, ми маємо прагнути змін насамперед для захисту родин і сімей, надаючи більше можливостей для їх існування та розвитку. Ніщо не повинно заважати розвиватися дітям: на випадок розірвання шлюбу необхідно передбачати інші джерела підтримки жінки в її звичній діяльності як господині дому та сім'ї.

Рівність прав подружжя має природно відповідати поділу обов'язків і функцій, причому за згодою, а не примусово. Рівність подружжя перед законом не лише дає змогу узгодити цей особливий вид стосунків з вимогою однакової справедливості для обох сторін і не лише сприяє їхньому щастю; ця рівність – єдине, що надає можливість перетворити повсякденне життя людей на школу моральної культури, адже єдиною школою справжніх моральних почуттів є спільнота рівних.

У традиційних суспільствах люди майже не визнають рівноправних стосунків. Ми наближаємося до такого порядку, за якого справедливість знову набуває першорядного значення: як і колись, вона ґрунтується на рівності, але тепер ще й на ірраціональному почутті – співчутті між членами суспільства; її джерелом стає вже не інстинкт самозахисту рівних, а культивоване співчуття між ними; і жодна людська істота не буде залишена поза спільнотою, але до всіх застосовуватиметься однакова міра.

Справжньою чеснотою людських істот є їхня здатність жити разом як рівні, не вимагаючи особисто для себе нічого такого, щоб їм не надали добровільно інші, розглядаючи будь-який вияв патерналізму (керівництво, вказівку, наставлення) як факт виключної необхідності й тимчасове явище.